

ריבונה של תורה

רעיונות ומאמרים לפרשת השבוע

גליון ק"צ

פרשת לך לך

פלך של נסיונות

אברהם אבינו סלל בנסיונותיו את הדרך לבניו לעמוד בנסיונות החיים

את עצמם על קידוש השם, והוא מוטבע בנו מאבינו אברהם שמסר נפשו לאור כשדים על אמונתו. וכן כל העשרה נסיונות היו להישייר הדרך לפנינו. וכן ההתעוררות לאדם פתאום לילך לארץ הקודש הוא מנסיון "לך לך". וקבלת כל דעבדין משמיא לטב מנסיון הרעב שלא הרחר אחר מידות השי"ת".

ונתבאר בדבריו יסוד גדול, כי ישנם דברים שאצל האב נחשבים לנסיון, ואצל הבן הם דבר טבעי וברור מאליו, ואין זאת משום שהבן גדול יותר במעלתו מאביו, אלא אדרבה, האב שעמד בנסיון הוא שהטביע את אותה מידה בנפש בניו, ומכחו הרי היא להם כענין פשוט שאינו צריך לפנים. וממילא נשכיל להבין כי כל סוגי הנסיונות שבהם נתנסה אברהם לא נועדו לו כאדם פרטי ויחיד, **ולא ניסוהו הקב"ה אלא כדי לסלול בעבורנו את הדרך לדורות,** ולהעניק לנו את היכולת לעמוד באותם נסיונות. כי אותם עשרת הנסיונות קיימים בכל דור ודור, נסיון ה"לך לך", ונסיון העקידה והרעב והבנים ועוד ועוד, ובזכות אבינו אברהם יש לנו את הכח לעמוד בהם.

ולכן התואר "אברהם אבינו" הוזכר דוקא בהקשר של עשרת הנסיונות, כי מעשה **אבות סימן לבנים**, ובאותם הנסיונות מתבטא בייחוד הקשר שלנו- הבנים, לאב- אברהם, כי גם אנו עוברים בין בתריהם של נסיונות אלו, וזוכים לעמוד בהם בזכות אברהם אבינו.

ומה יאה להמליץ בזה את דברי הקב"ה לאברהם "צא וכבוש הדרך לבניך" (בי"ב ק, א), כי אברהם אבינו במעשיו ובנסיונות כבש וסלל את לפנינו את דרך המסילה העולה בית א-ל.

חוץ מאברהם לא היה אדם בעולם שנתנסה בעשרה נסיונות ועמד בהם

ולא זו בלבד, אלא שמאברהם אבינו למדנו אף כיצד לקבל את נסיונות החיים המזדמנים לכל אדם באשר הוא. כי הנה גם מי שמאמין ומקבל הכל באהבה, עדיין אין זה אומר שהוא שמח ומודה לה' על עצם הנסיון וקשיי החיים. אך מדרגתו של אברהם אבינו היתה כה גבוהה, עד שהיה מחשיב כל נסיון כמתנה מאת ה', והיה שמח בו שמחה גדולה. וכדברי תלמיד האר"י ז"ל בעל **השפתי כהן** (בראשית כה, ח) על הפסוק "וימת אברהם בשיבה טובה

סבך הנסיונות שבהם נתון האדם במסילת חייו, יוצר לפעמים כמין תחושה של חוסר אונים ואי יכולת לעמוד בלחצים ולתפקד כשורה בחיי היום יום. אך האמונה מעניקה לאדם כוחות עצומים, מכח הידיעה שהכל מאיתו ית', ומתוך אמונה כי יחד עם הנסיון נותן הבורא לאדם את כוחות הנפש שיסייעו לו להתגבר על כל הקשיים. וכבר המליצו על כך את מה שנאמר "ברוך **גוזר ומקיים**", כלומר שכאשר הקב"ה **גוזר** גזירה על האדם ומנסה אותו, יחד עם זאת הוא **מקיים** אותו ומחזיק בו לבל ימוט.

יהודי מאמין מקבל הכל באהבה ואינו שואל "למה?". המושג הזה של "למה?" אינו קיים כלל אצל מי שהאמונה מושרשת היטב בלבבו, בהיותו מבין כי כך רצון הבורא יתברך שמו ויתעלה. **ודורשי רשומות** דרשו בדרך זו את הפסוק "למה יאמרו **הגויים**", דהיינו ש"למה?" שואלים רק הגויים, שאינם מאמינים ומטילים ספיקות בהנהגת הבורא ואמונתו. אך על ישראל נאמר "אשרי העם שככה לו", כלומר, שיהודי לא שואל "למה?", אלא מבין ש"ככה" הוא רצון הקב"ה, והינו שמח בעשיית רצונו ית'.

ומי לנו גדול מאברהם אבינו אבי האומה שנתנסה בעשרה נסיונות עצומים, ועמד בכלם, ועל ידי כן והשריש ונטע בלבבות בני ישראל לעד את כח העמידה בנסיונות החיים למען קידוש שם השם ועבודתו. וכבר מבואר בספרים הקד', שהנסיונות שנתנסה בהם אברהם קיימים אף בזרעו, וכל יהודי באשר הוא, עובר בימי חייו לפחות נסיון אחד שדומה לאחד מנסיונותיו של אברהם, ויש בכחו להתגבר ולעמוד בנסיון בזכות אברהם אבינו.

"צא וכבוש הדרך לבניך"

ואמנם יש בזה יסוד עמוק יותר שנתבאר בדברי הגר"ח **מיואלוז'ין זצ"ל בספר 'רוח חיים' על פרקי אבות** (ה, ג). כי הנה מצינו שם שתי משניות סמוכות שבהם הוזכר אברהם, במשנה הראשונה נאמר "עשרה דורות מנח עד **אברהם**", ולא הוזכר אברהם בשם "אבינו", לעומת המשנה הבאה שבה נאמר "עשרה נסיונות נתנסה **אברהם אבינו**".

וביאר הגר"ח בזו הלשון: "אותן מידות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כטבע מוטבע, ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש, שרבים מעמי ארץ מהיהודים מוסרים

"אפילו ביקש הקב"ה מאבינו אברהם גלגל עינו היה נתן לו"

ונמצא שהכח שיש בכל יהודי למסור גופו נפשו וממונו וכל מאודו בעבור השי"ת, הוא מיסודו של אברהם אבינו. ובהקשר לזה מצינו דבר נפלא **במשך חכמה** (שמות כג, יז), שהאריך לבאר עד כמה היה גדול הנסיון של ישראל בשעה שהיו עולים לרגל ומשאירים את ביתם וכל רכושם ללא שומר, והיו מתגברים על הרצון הטבעי של האדם להגן על רכושו. וביאר בזה את דברי הגמ' **במסכת סוכה** (מט, ב) "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב-מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולין לרגל. בת נדיב בתו של אברהם אבינו". ולכאורה מה הקשר בין העלייה לרגל לאברהם אבינו?!

אלא, שכוונת חז"ל לנסיון הממון שהיה מתרחש ברגלים, וכאמור לעיל, ועל עמידתם של ישראל בנסיון זה דרשו "מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולים לרגל", כלומר, שעולים לרגל בשמחה ובטוב לבב ללא לדאוג ולחשוש לשלום רכושם. ואת הכח לעמוד בנסיון זה בכל רגל מחדש ירשו ישראל מאברהם אבינו שמסר כל נפשו ומאדו להשי"ת [ראה לשון **הספרי בפרשת האזינו** (פיס' ח) "אפילו ביקש הקב"ה מאבינו אברהם גלגל עינו היה נתן לו, ולא גלגל עינו בלבד נתן לו אלא אף נפשו הוא נתן לו שחביבה עליו מן הכל"], ועל כן דרשו עליו את המשך הפסוק העוסק בנסיון הנ"ל - "בת נדיב, בתו של אברהם אבינו", שעמד בפלך של נסיונות.

זקן ושבוע", "לא היה אדם בעולם שנתנסה בעשרה נסיונות ועמד בהם, על כן השביע נפשו וגופו, ולכך נאמר עליו "ושבוע", שלא היו הנסיונות עליו לטורח ולמשא אלא היה שמח בהם כמו שהוא שבע מאכילתו".

משל לאשה שנתעשרה מפילכה

זאת ועוד, כי הנה דרשו חז"ל (ב"ר נו, יא) שלאחר העקידה של אברהם את יצחק ללמוד תורה בישיבתו של שם. ודרשו בזה "משל לאשה שנתעשרה מפילכה [כלי המשמש לטוויית בגדים], אמרה הואיל ומן הפלך הזה התעשרתי, לא יזוז מתחת ידי לעולם. כך אמר אברהם, כל שבא לידי אינו אלא בשביל שעסקתי בתורה ובמצוות, לפיכך איני רוצה שתזוז מזרעי לעולם".

ויש להתבונן בזה, כי הנה ידוע שאברהם אבינו חירף ומסר את נפשו כדי שיוכל לקיים תורה ומצוות וללמד אמונה לבאי עולם, וכמבואר במדרש שנכלא שנים רבות בכלא, וכן כדברי הרמב"ם **במורה נבוכים** (ח"ג פכ"ט) "ואין ספק אצלי שכאשר חלק אברהם על דעת בני האדם כולם, שהיו מקללים ומגנים ומבזים אותו התועים ההם. ובאשר סבל הכל בעבור האלוה, נאמר לו, "ואברכה מברכך ומקללך אאור, ונברכו בך כל משפחות האדמה". וכן כתב בספר "מלמד התלמידים" (פר' מקץ) **"לר' יעקב חתנו של ר' שמואל אבן תבון**, "למעלה זו הגיע אברהם אבינו שהיה **מסתכן ומחרף נפשו למות ומתגנה** אצל רוב בני דורו והיה קורא ודורש בייחוד השם". וכעין זה כתב בספר **מנורת המאור** (אות רס"ו) "ועל זה קראו הקב"ה "אברהם אוהבי" (ישעיה מא, ח), שעמד בכמה נסיונות והכניס עצמו בסכנות, ולולי שהיה עובד מאהבה לא היה עומד בהם".

ונמצא שאברהם אבינו סבל [כלשון הרמב"ם] רבות בעבור שמירת התורה והמצוות, וכיצד אמר לאחר שתמו נסיונותיו **"כל שבא לידי אינו אלא בשביל שעסקתי בתורה ובמצוות"**. ועל כרחך שאברהם לא ראה בנסיונות שניסהו הקב"ה קושי ועול, אלא אדרבה, שמח בהם ותלה את כל השגותיו והצלחתו בזכות מה שעבר עליו מחמת שמירת התורה והמצוות.

וזהו העומק במה שהמשילוהו חז"ל לאישה שנתעשרה מפילכה, כי בעיני אברהם אבינו היו הנסיונות והסבל מקור כל הברכות והאושר שלהם זכה בחייו.

ועל כן כתב הרמב"ם **"באשר סבל הכל בעבור האלוה**, נאמר לו, "ואברכה מברכך ומקללך אאור, ונברכו בך כל משפחות האדמה". כי מי שעומד בנסיון ובקושי ומוכן לסבול הכל בעבור עשיית רצון ה' ומאמין בו באמונה שלימה, זוכה לברכה עילאית ממקור הברכות והשפע, בבחינת "שמחנו כימות עניתנו".

כתובת המערכת: מודיעין עילית, מסילת יוסף 3/10

טל' 08-9744220 פקס: 08-9744220 ©

תלמידי אברות והעזרות ולקבלת האהבה האקולוגית בא"י:

rinuna@shtaygen.co.il

ניתן להשיג בכתובת הנ"ל

או בעיר רחובות בכולל "שערים המצויינים"

(רח' הרואה 17)

את הספר "רינונה של תורה"

על חומש בראשית

לעי"נ

ר' בנימין בן משה זצ"ל
וסרה (שרה) בת רחמה ע"ה

לעי"נ אהרן בן יחיא מעברי ז"ל

ומרת רחל בת סאלחה ע"ה
ומרת נא'ה בת תאג'ה ע"ה

להצלחת ר' יהודה דגנה ומש'.

ולעי"נ אבלין בת איבון ע"ה.
ומאור בן צביה ז"ל.

להצלחת

ר' יצחק ודייזי רבקה קקון וילדיהם.
ולרפואת ברוך בן אליס הי"ו.